

Αρχιλοχος / Ρυθμος

(D67a, 128W)

θυμέ, θύμ' ἀμηχάνοισι κῆδεσιν κυκώμενε, ἄνα δέ, δυσμενέων δ' ἀλέξευ προσβαλῶν ἐναντίον στέρνον, ἐν δοκοῖσιν ἐχθρῶν πλησίον κατασταθείς ἀσφαλέως· καὶ μήτε νικῶν ἀμφαδὴν ἀγάλλεο μηδὲ νικηθεὶς ἐν οἴκῳ καταπεσὼν ὀδύρεο.	My Soul, my Soul, all disturbed by sorrows inconsolable, Bear up, hold out, meet front-on the many foes that rush on you Now from this side and now that, enduring all such strife up close, Never wavering; and should you win, don't openly exult, Nor, defeated, throw yourself lamenting in a heap at home, But delight in things that are delightful and, in hard times,	1 Herz, mein Herz, von schwerem Kummer ratlos und so tief erregt, 2 Mut! Wirf dem die Brust entgegen, der dir Hass im Herzen trägt, 3 Selbstvertrauend vor die Speere deiner Gegner hingestellt. 4 Aber, wenn der Sieg errungen, jauchze nicht vor aller Welt - 5 Und erliegst Du, dann gebrochen jammre laut im Hause nicht! 6 Freu dich stille deines Glückes! Wenn herein das Unheil bricht,	ψυχη μου, ψυχη μου, σκοτισμενη απο ανεπιλυτες συμφορες, ορθωσε το στήθος κι απωθησε τους αντιξοους, στασου σταθερη και πανετοιμη κοντα στους εχθρους που παραμονευουν, κι αν νικησεις μην αγαλλιασεις εμπρος σ' ολο τον κοσμο, κι αν νικηθεις μην πεσεις στο κρεβατι με οδυρμους, αλλα μην πολυχαιρεσαι με τα
--	---	---	---

ἀλλὰ χαρτοῖσιν τε χαῖρε καὶ κακοῖσιν ἀσχάλα μὴ λίην· γίνωσκε δ' οἷος ῥυσμὸς ἀνθρώπους ἔχει. ¹	grieve Not too much—appreciate the rhythm that controls men's lives.	7 Jammre nicht zu sehr. Begreife, lerne, dass die ganze Welt 8 Jähem Wechsel unterworfen, nichts auf Erden festgestellt!	χαρμοσυνα και μη πολυθλιβεσαι με τα κακα. και αναγνωρισε ποιος ρυθμος κινει τους ανθρωπους.
---	--	---	--

¹<http://www.gottwein.de/Grie/lyr/LyrArchil01.php>

128 W [67 a/b D] 1 Vgl. Hom.Od.20,18: τέτλαθι δῆ, κραδίη; der θυμός ist das Organ für Stimmungen und Gefühle; er bildet hier keine innere Konstante mehr | ἀμήχανος auswegslos, unheilbar, unstillbar | κυκάω – mische, wühle auf; κυκώμενος – in Aufruhr; h.: gequält | 2 ἀλέξομαί τινα – wehre jdn. von mir ab, verteidige mich gegen jdn. | 3 δοκεύω – lauere auf, stelle nach (zu δέχομαι) | 4 ἀμπαδὴν – offen (ἀνα-φαίνω) | 6 ἀσχαλάω – ärgere mich, bin zornig, betrübt | οἷος ῥυσμὸς ἀνθρώπους ἔχει: es gibt ein ἔξαϋτις (5 W, 25 W)

Λεξιλόγιο

1. θυμέ: θυμός, ὁ= ψυχή.

1. κήδεσιν: κῆδος, -εος, τό= α) φροντίδα, έγνοια· β) θλίψη, συμφορά.

¹ Archilochus fr. 128, quoted by Stobaeus (3.20.28), cited by Douglas E. Gerber, Greek Iambic Poetry, Loeb (1999) page 167

1. ἀμηχάνοισι (επικός τύπος)= ἀμηχάνοις.

1. κυκώμενε: κυκάω= α) τaráσσω, συγγέω· β) ανακατεύω, αναμιγνύω.

2. ἀναδευ: για τον ακατανόητο αυτόν τύπο που παραδίδεται έχει προταθεί η διόρθωση ἄνα δέ= ἀνάστηθι.

2. δυσμενῶν: δυσμενής, -ές= εχθρικός. Η γενική πληθυντικού δυσμενῶν συνάπτεται στο ἐναντίον.

2. ἀλέξω (ασυναίρετος ιωνικός τύπος)= ἀλέξου (προστακτική ενεστώτα μέσης φωνής του ρήματος ἀλέξω= αποτρέπω, διώχνω).

3. ἐνδοκοισιν= ἐν δοκοῖς* δοκός, ἡ (δέχομαι)= α) ἐνέδρα, παγίδα (εδώ)· β) δοκάρι.

4. ἀμφάδην (επίρρημα)= ἀμφαδόν (ομηρικό)* αντί: ἀναφανδόν= δημόσια, φανερά.

6. χαρτοῖσιν: χαρτός, ἡ, ὄν(πβ. χαίρω)= χαρμόσυνος, χαρούμενος.

6. χαρτοῖσιν - κακοῖσιν: και τα δύο επέχουν θέση ουσιαστικού, δηλαδή: οι χάρες - οι συμφορές.

6. ἀσχάλα (ομηρικό)= προστακτική του ρήματος ἀσχαλάω, -ῶ= λυποῦμαι, θλίβομαι.

7. μὴ λῖην: πβ. τη ρήση μηδέν ἄγαν* λῖην (επικός ιωνικός τύπος)= λῖαν= υπερβολικά.

7. ῥυσμός (ιωνικός τύπος)= ῥυθμός, ὁ (ανετυμολόγητος τύπος· η σύνδεση με το ῥέω είναι πλέον ξεπερασμένη). Η λέξη εκφράζει εδώ έναν υπέρτατο νόμο: το μεταβλητό, την ρευστότητα και την αστάθεια των ανθρώπινων πραγμάτων. ἡ τῆς κινήσεως τάξις (Πλάτων, Νόμοι 665α).

Καρδιά, καρδιά μου, που σε ταραίζουν αγιάτρευτες
συμφορές, μάζεψε τις δυνάμεις σου κι αντιμετώπισε
τον εχθρό προτάσσοντας τα στήθη σου. Με
σταθερότητα δέξου τον αγώνα με τον εχθρό σώμα
με σώμα. Αν νικήσεις μη δείξεις τη χαρά σου
δημόσια κι αν νικηθείς μη ριχτείς στο πάτωμα του
σπιτιού σου κλαίγοντας. Να χαίρεσαι στη χαρά και να
λυπάσαι στη λύπη, αλλά όχι υπερβολικά. Προσπάθησε
να καταλάβεις το ρυθμό που κυβερνά τους ανθρώπους.

Δ. Ιακώβ

Ω, ψυχή κατατρεγμένη, πάρε θάρρος τρομερό,
για να διώξεις τους εχθρούς σου, βάλ' τα στήθη σου μπροστά,

στο δικό τους το αντιστύλι πόδι πάτησε γερό
και μήτ' αν νικήσεις, γέλα φανερά,προκλητικά,
μήτ' αν νικηθείς, οδύρου μες στο σπίτι σου σκυφτός.

Μα για τα καλά σου χαίρου και λυπού για τα κακά
με το μέτρο! Ξεύρε πάντα πως ο κόσμος είν' αυτός.

Σ. Μενάρδος